

Editorial

Dreptul sportului: o disciplină în continuă evoluție

Dr. Florentina-Camelia Medei

Cadru didactic asociat

Facultatea de educație fizică și sport, Universitatea de Vest din Timișoara

✉ *Email: av.camelia.medei@gmail.com*

Sportul modern nu mai este doar o competiție bazată pe fair-play, performanță, spirit de echipă, ci și un fenomen global, unde interesele economice, juridice și etice se întâlnesc într-un cadru complex.

În ultimii ani, am asistat la intensificarea litigiilor din domeniul sportului. De la transferuri controversate, contracte care conțin clauze abuzive, dopaj, până la manipularea rezultatelor meciurilor, dreptul sportului reprezintă un scut esențial pentru protejarea sportului, o ramură de drept mixt, aflată la intersecția dintre legislația națională, dreptul UE, reglementările internaționale și interesele economice ale actorilor implicați.

Participanții la activitatea sportivă (sportivi, antrenori, instructori, arbitri etc.), structurile sportive (asociațiile sportive, cluburile sportive, federațiile sportive naționale etc.) se confruntă, tot mai des, cu problemele juridice complexe privind contractele de activitate sportivă, transferurile, sancțiunile disciplinare etc.

În acest context, protecția drepturilor participanților la activitatea sportivă și a structurilor sportive devine o prioritate, iar instanțele naționale, precum și entitățile sportive internaționale joacă un rol esențial în menținerea echilibrului și echității în domeniu.

Acest număr tematic al Revistei Curierul Judiciar debutează cu patru interviuri de excepție.

➤ **Interviu cu Attila Szanto:** *Depășirea limitelor prin sport: povestea succesului și perseverenței sportivului nevăzător*

Povestea lui Attila Szanto, un sportiv nevăzător, care a reușit să transforme handicapul într-o sursă de motivație, este o lecție de viață și inspirație. Într-o lume în care performanța sportivă este adesea asociată cu avantajele fizice și absența limitărilor, Attila Szanto demonstrează că adevărata forță vine din determinare, voință și pasiune; a învățat să folosească celelalte simțuri la maximum, să își dezvolte tehnicile prin muncă neobosită și să își croiască propriul drum în sport, depășind prejudecăți și bariere sociale. Dar succesul său nu a fost obținut ușor. A fost nevoie de sacrificii, de antrenamente intense, de momente de îndoială și de luptă continuă cu sine însuși și cu percepția celor din jur. Cu toate acestea, Attila a demonstrat că limitele sunt doar provocări care așteaptă să fie depășite. Astfel, povestea sportivului de performanță Attila Szanto nu este doar despre sportul de performanță, ci despre curajul de a lupta împotriva propriilor limite și despre puterea de a schimba percepțiile societății. Adevărata victorie nu este doar cea de pe podium, ci aceea asupra propriilor temeri și îndoieli.

➤ **Interviu cu Radu Drăgușin:** *Familia: motorul tăcut al performanței sportive*

Succesul în sport nu se naște numai din talentul individual sau din antrenamente intense. În spatele fiecărui sportiv de performanță se află o rețea de susținere, iar unul dintre cei mai importanți piloni este familia. În cazul multor sportivi de performanță, familia nu este numai un sprijin moral, ci și un motor esențial care împinge înainte, chiar și atunci când calea este anevoioasă. Fotbalistul Radu Drăgușin, un jucător tânăr și promițător, a demonstrat în cariera sa că performanța nu este numai despre aptitudinile tehnice, ci și despre sprijinul pe care îl primește din partea celor dragi. Familia a fost cea care l-a ghidat, i-a oferit încredere și l-a motivat să își urmeze visul, în ciuda dificultăților întâmpinate pe parcursul carierei. Acest interviu este un exemplu despre cum susținerea emoțională, financiară și încrederea celor dragi sunt esențiale în dezvoltarea profesională și personală a sportivilor de înaltă performanță. Mesajul lui Radu Drăgușin este un îndemn pentru toți sportivii, dar și pentru familiile acestora, să aprecieze și să înțeleagă cât de important este acest sprijin în atingerea marilor performanțe sportive și... umane.

➤ **Interviu cu Ilie Năstase:** *Între normalitate și har, sub semnul libertății*

Într-o lume în care succesul pare, adesea, condiționat de conformism, povestea lui Ilie Năstase reprezintă o lecție esențială pentru copii, tineri: autenticitatea și curajul sunt la fel de importante ca și talentul și munca. Fostul lider ATP și câștigător a peste 100 titluri, inclusiv US Open și Roland Garros nu a fost numai un campion pe teren, ci și un simbol al libertății, creativității și al refuzului de a se încadra în tipare impuse de societate. Pentru copii, tineri, interviul este mai mult decât o simplă incursiune în lumea sportului... este o invitație la introspecție. *Ce înseamnă să îți urmezi propriul drum, să îți asumi riscuri și să îți construiești identitatea fără teama de judecata altora?* Ilie Năstase demonstrează că regulile sunt necesare, dar că progresul adevărat vine atunci când ai curajul să le depășești, atunci când acestea devin obstacole în calea creativității și excelenței. Această lecție este valabilă nu doar în sport, ci și în orice domeniu al vieții. Fie că este vorba despre educație, carieră sau dezvoltare personală, cei care îndrăznesc să gândească diferit sunt cei care schimbă regulile jocului. Ilie Năstase rămâne un exemplu că, *uneori, pentru a reuși, trebuie să ai curajul să fi tu însuși.*

➤ **Interviu cu Nicola Tibacu:** *Profesionalismul, arta de a excela în carieră și în viață*

Profesionalismul, disciplina, pasiunea, dăruirea sunt adevăratele chei ale excelenței. Există oameni care demonstrează aceste virtuți în tot ceea ce fac. Un astfel de exemplu este doamna Nicola Tibacu, prima femeie General din România, avocat activ la vârsta de... 91 de ani, o personalitate care a reușit să își construiască o carieră impresionantă prin integritate, demnitate, muncă asiduă și determinare. Interviul cu doamna general Nicola Tibacu este important pentru noi toți; indiferent de domeniul în care activăm, trebuie să fim profesioniști autentici: să fim riguroși, corecți și perseverenți, să îi respectăm pe cei din jur și, permanent, să ne perfecționăm uman și profesional. Un model inspirațional, precum cel oferit de către doamna general Nicola Tibacu, poate fi o lecție valoroasă despre ce înseamnă profesionalismul și cum acesta influențează parcursul profesional și personal. Astfel, *încrederea în forțele proprii, curajul, perseverența, munca asiduă, corectitudinea, spiritul de echipă, empatia sunt o parte dintre componentele profesionalismului, concept care va ajuta la realizarea unei fundații solide profesionale și umane, pe care fiecare OM își poate clădi visele.*

Numărul tematic al Revistei Curierul Judiciar continuă cu seria de articole dedicate acestui subiect și aduce în prim plan importante provocări ale fenomenului sportului.

➤ *Dreptul educației fizice și sportului în România*, articol semnat de dr. **Florentina-Camelia Medei**, cadru didactic asociat la Facultatea de educație fizică și sport, Universitatea de Vest Timișoara.

La nivel internațional, există preocupări multiple și constante, începute cu mult timp în urmă, în ceea ce privește dreptul sportului. În acest context, denumirea corectă a ramurii de drept este „dreptul sportului”, și nu „drept sportiv”, în considerare a faptului că normele juridice primesc denumirea generică a domeniului; ramura de drept trebuie să aibă în vedere obiectul reglementării, exprimat sintetic; obiectul reglementării este criteriul fundamental, determinant în formarea și delimitarea ramurilor de drept. Totodată, termenul „(drept) sportiv” creează confuzie pentru că denumirea ramurii de drept nu acoperă tot domeniul sportului, ci poate trimite cititorul doar la unele relații sociale care iau naștere, se modifică sau se sting în sport, respectiv la drepturile sportivului. De altfel, „dreptul sportului a luat naștere din discuțiile politice post-Bosman, cu privire la viitorul sportului în U.E.; acesta este o componentă esențială a politicii moderne a U.E. în domeniul sportului. Prin urmare, este o dezvoltare foarte recentă”.¹

În România, denumirea completă a acestei ramuri de drept este „Dreptul educației fizice și sportului”, întrucât, pe de o parte, sportul se grefează pe educația fizică, ambele noțiuni fundamentale, alături de antrenamentul sportiv, sunt categorii ale teoriei educației fizice și sportului, iar, pe de altă parte, scopul acesteia constă în „reglementarea organizării și funcționării sistemului național de educație fizică și sport în România”, aspect stipulat de prevederile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 69/2000 educației fizice și sportului. De altfel, chiar titlul actului normativ susține aspectele invocate.

Importanța Dreptului educației fizice și sportului este incontestabilă, deoarece aceasta asigură un cadru legal stabil pentru toți actorii implicați. Printr-o reglementare eficientă și adaptată realităților actuale, sportul poate rămâne un domeniu al fair-play-ului, al performanței și al respectului pentru valori fundamentale.

Dreptul educației fizice și sportului este o disciplină academică, aflată la intersecția dintre dreptul public și dreptul privat, respectiv o ramură de drept mixt, care reglementează ordinea juridică sportivă.

Studierea acestei discipline nu doar că oferă o înțelegere aprofundată a normelor juridice care guvernează sportul, în ansamblul său, dar contribuie și la dezvoltarea unor soluții legislative și practice pentru problemele specifice domeniului. În egală măsură, înțelegerea acestei ramuri de drept oferă studenților, teoreticienilor, practicienilor o viziune extinsă asupra multiplelor fațete ale reglementării sportului.

Având în vedere că sportul a luat amploare, această disciplină nu numai că a stârnit interesul, dar a devenit chiar o necesitate pentru profesioniștii domeniului: juriști, avocați, arbitri, ai entităților sportive: cluburi sportive, federații sportive naționale și internaționale etc.

¹ R. Parrish, Sports law and policy in the EU, Manchester University Press, Manchester, 2003, p. 17.

Programele de studii dedicate domeniului oferă studenților și masteranzilor cunoștințele necesare pentru a gestiona aspectele juridice complexe, de la redactarea contractelor la reprezentarea în fața instanțelor de judecată naționale sau a entităților sportive internaționale.

Pe măsură ce acest domeniu evoluează, importanța sa academică va crește, devenind o componentă de bază a educației juridice moderne.

➤ *Sportul și răspunderea penală: când competiția depășește limitele legii*, articol semnat de Lect.univ.dr. **Cristi Danileț**, Facultatea de drept, Universitatea „Petre Andrei” din Iași.

În esența sa, sportul reprezintă o activitate bazată pe performanță, disciplină, rigurozitate, respectarea unor reguli clare. Cu toate acestea, uneori, pasiunile și tensiunile ce însoțesc competițiile pot duce la conflicte care depășesc limitele acceptabile ale unui joc.

Dreptul penal joacă un rol crucial în menținerea echității și integrității sportului, asigurând că regulile jocului sunt respectate nu doar pe teren, ci și în relațiile dintre participanții la activitatea sportivă și structurile sportive – cluburi, federații sportive naționale etc.

Mesajul transmis de autorul articolului este unul despre importanța intervenției dreptului penal în sport, atunci când limitele regulamentelor și ale corectitudinii sunt încălcate. Autorul subliniază ideea că, în ciuda faptului să sportul reprezintă un simbol al fair-playului și competiției echitabile, în realitate, pot apărea comportamente ilegale și imorale care subminează integritatea competițiilor.

➤ *Aplicarea unor sancțiuni contravenționale de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în domeniul sport*, articol semnat de Prof.univ.dr. **Cristian Jura**, Facultatea de Drept, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București.

Sportul este un pilon fundamental al societății, iar discriminarea nu are loc într-un astfel de context. Aplicarea sancțiunilor de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) este un instrument necesar și eficient în combaterea fenomenului discriminare în sport.

Prin aceste măsuri, CNCD contribuie nu doar la protejarea drepturilor fundamentale ale sportivilor, dar și la construirea unui climat echitabil, bazat pe respect și includere, în domeniul sportului. Doar printr-o abordare fermă și educațională a fenomenului, sportul rămâne un loc al excelenței, al fair-playului și al unității între oameni.

Mesajul transmis de autor în acest articol este unul clar, ferm, imperativ, privind importanța combaterii discriminării în sport și rolul esențial al CNCD în aplicarea sancțiunilor contravenționale. Autorul subliniază că, în ciuda valorilor fundamentale de respect și diversitate promovate de sport, discriminarea rămâne o realitate persistentă care afectează integritatea competițiilor și drepturile sportivilor.

Prin intermediul sancțiunilor contravenționale, CNCD transmite un mesaj ferm de toleranță zero față de orice formă de discriminare, precum și un angajament pentru educația și prevenirea acestor componente.

➤ *Unele observații privind cumularea răspunderii civile delictuale cu răspunderea penală a antrenorilor sportivi*, articol semnat de Prof.univ.dr. **Alexandru-Virgil Voicu**, Facultatea de Educație Fizică și Sport, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

Antrenorii au o mare responsabilitate în sportul de performanță, iar riscurile de a comite greșeli, care pot duce la daune fizice sau morale, sunt reale. De aceea este important ca aceștia să fie conștienți de posibilitatea cumulării răspunderii civile și penale. Antrenorii trebuie să fie pregătiți nu doar din punct de vedere fizic și tehnic, dar și juridic, pentru a proteja sportivii, pe care îi antrenează.

Autorul transmite un apel la conștientizarea riscurilor legale și etice, încurajând antrenorii să își asume responsabilitatea deplină pentru siguranța sportivilor, astfel încât performanța sportivă să fie realizată într-un cadru sigur și corect.

➤ *Inteligența artificială: un nou antrenor în performanța sportivă?*, articol semnat de Prof.univ.dr. **Ioan Roxin**, Departamentul „Informatique et multimédia” din Montbéliard, Universitatea Franche-Comté din Franța.

Prin natura sa, sportul a fost întotdeauna în continuă schimbare, având ca scop depășirea limitelor fizice și mentale ale indivizilor. În acest context, tehnologia a jucat un rol esențial în îmbunătățirea performanței sportive, iar inteligența artificială (IA) reprezintă acum un pas revoluționar în această direcție. Dacă, în trecut, antrenorii se bazau pe instinct și experiență pentru a maximiza potențialul sportivilor, în prezent, IA adaugă o dimensiune complet nouă, prin analiza datelor complexe și predicțiile precise.

Autorul subliniază revoluția pe care inteligența artificială o aduce în domeniul sportului de performanță, deschizând noi posibilități pentru antrenori și sportivi de a atinge niveluri de excelență foarte înalte. Cu toate acestea, deși tehnologia este un instrument extrem de valoros, nu trebuie să înlocuiască complet rolul uman al antrenorului, ci trebuie să îl completeze. Antrenorii trebuie să îmbrățișeze tehnologiile noi, dar să rămână în continuare fundamentali în dezvoltarea mentalității și în gestionarea relațiilor umane în cadrul echipei.

➤ *Consecințele divorțului, cursa cu obstacole a sportivilor de performanță în arena juridică*, articol semnat de Judecătoarea **Elena-Cornelia Olteanu**, Președintele Tribunalului Argeș.

Divorțul este un proces dificil și emoționant, iar, pentru mulți oameni, impactul său se extinde dincolo de aspectele legale și financiare, afectându-le și viața personală, profesională.

În cazul sportivilor de performanță, consecințele unui divorț pot fi mult mai complexe, având un efect semnificativ asupra carierei lor, a performanței și chiar a sănătății fizice și mentale. Sportul de performanță implică o disciplină severă, un echilibru delicat între viața personală și cea profesională, iar un divorț poate reprezenta o perturbare majoră în această balanță.

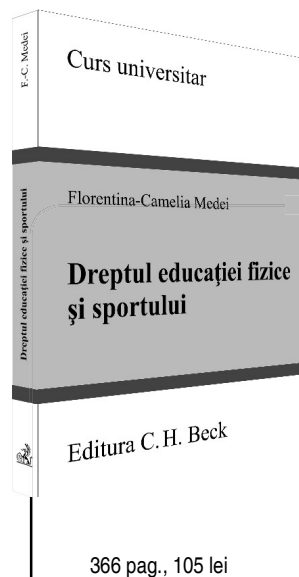
Autorul subliniază faptul că, deși este o realitate a vieții, sportivii de performanță care trec prin astfel de experiențe, trebuie să caute suport profesional, să învețe să își gestioneze emoțiile și să încerce să își păstreze focusul asupra obiectivelor. În acest fel, divorțul nu ar mai reprezenta un factor distructiv pentru carierele sportivilor, ci o etapă în procesul lor de adaptare și maturizare.

➤ *Când prețul vieții este... chiar viața!*, articol semnat de dr. **Dorel Tocitu** și dr. **Simona Cătănoiu**, Institutul Național de Cercetare pentru Sport, Agenția Națională pentru Sport.

Sportul de performanță este adesea asociat cu sacrificiul, disciplina extremă și dorința de a depăși limitele umane. Uneori, această luptă pentru excelență ajunge într-un punct critic, în care miza devine viața sportivului. De-a lungul timpului, am fost martorii unor tragedii pe terenul de joc, în sălile de antrenament sau în afara competițiilor sportive, unii sportivi tineri și talentați și-au pierdut viața din cauza unor factori ce ar fi putut fi preveniți: suprasolicitarea, neglijența medicală, presiunea psihologică extremă sau lipsa unor măsuri de siguranță adecvate.

Această realitate dureroasă ridică întrebări esențiale despre limitele pe care suntem dispuși să le depășim în numele performanței sportive și responsabilitatea celor care ghidează și supraveghează carierele sportivilor. *Când sportul devine nu doar o provocare, ci o amenințare? Cine ar trebui să intervină pentru a preveni situațiile în care prețul succesului devine prea mare?*

Astfel, autorii trag un semnal de alarmă asupra pericolelor ascunse ale sportului de performanță, subliniind că succesul nu trebuie să vină cu prețul vieții. Este necesară o schimbare de mentalitate, care să pună sănătatea și siguranța sportivilor pe primul loc, înaintea recordurilor și trofeelor. Sportul de performanță trebuie să fie o expresie a excelenței umane, nu o arenă în care viața este sacrificată pentru glorie.

Dreptul educației fizice și sportului

Florentina-Camelia Medei

Subiectul tratat este de maximă importanță și actualitate, întrucât înțelegerea complexă și exhaustivă a dreptului educației fizice și sportului poate determina abordarea educației fizice și sportului ca prioritate națională.

Cursul este realizat pe baza experienței teoretice și practice în domeniul dreptului a autoarei, ca avocat, lector, cadru didactic și, în domeniul sportului, ca sportiv de performanță, antrenor, preparator sportiv și practicant de Arte Marțiale. Actualitatea și valoarea demersului susțin inițiativa de a introduce în lumea universitar-academică românească această ramură, relativ nou constituită, a dreptului educației fizice și sportului.